

NỘI DUNG ÔN TẬP KIỂM TRA GIỮA HKI MÔN LỊCH SỬ LỚP 10

NĂM HỌC 2024 – 2025

Chương I: LỊCH SỬ VÀ SỬ HỌC.

Bài 1: HIỆN THỰC LỊCH SỬ VÀ LỊCH SỬ ĐƯỢC CON NGƯỜI NHẬN THỨC

I. Hiện thực lịch sử và lịch sử được con người nhận thức

1. Hiện thực lịch sử

- Lịch sử: là tất cả những gì diễn ra trong quá khứ. Lịch sử loài người là toàn bộ hoạt động của con người từ khi xuất hiện tới nay.

- Hiện thực lịch sử: Là toàn bộ những gì đã diễn ra trong quá khứ, tồn tại 1 cách khách quan, không phụ thuộc vào ý muốn chủ quan của con người

2. Lịch sử được con người nhận thức

- Nhận thức lịch sử: là những hiểu biết của con người với hiện thực lịch sử được trình bày theo những cách khác nhau.

II. Sử học.

1. Khái niệm Sử học

- Sử học là khoa học nghiên cứu lịch sử của xã hội loài người nói chung hoặc của một quốc gia, dân tộc, địa phương, con người nói riêng.

2. Đối tượng nghiên cứu của Sử học

- Là quá trình phát triển, phát triển của xã hội loài người trong quá khứ. Như vậy, đối tượng của Sử học mang tính toàn diện.

3. Chức năng, nhiệm vụ của Sử học

a. Chức năng

- Chức năng khoa học: lịch sử cung cấp tri thức khoa học nhằm khôi phục, miêu tả giải thích hiện tượng lịch sử một cách chính xác, khách quan

- Chức năng xã hội: lịch sử giúp con người tìm hiểu các quy luật phát triển của xã hội loài người trong quá khứ.

- Chức năng giáo dục: thông qua những tấm gương lịch sử, bài học lịch sử.

b. Nhiệm vụ

+ Rút ra bài học kinh nghiệm lịch sử phục vụ cuộc sống hiện tại.

+ Góp phần bồi dưỡng nhân sinh quan và thế giới quan khoa học, nâng cao trình độ nhận thức của con người.

+ Góp phần giáo dục tư tưởng, tình cảm, đạo đức và phát triển nhân cách con người.

III. Tri thức lịch sử và cuộc sống

1. Sự cần thiết của việc học tập, khám phá lịch sử suốt đời

- Tri thức lịch sử rất phong phú, rộng lớn và đa dạng
- Tri thức về lịch sử biến đổi không ngừng và phát triển
- Việc học tập lịch sử suốt đời giúp mỗi người mở rộng và cập nhật vốn kiến thức, phát triển và hoàn thiện kỹ năng

2. Thu thập thông tin, sử liệu, làm giàu tri thức lịch sử.

- Là những hoạt động quan trọng trong quá trình học tập, tìm hiểu và nghiên cứu lịch sử.
- Dùng các nguồn thông tin, sử liệu thu thập được để khôi phục, giải thích, đánh giá sự kiện lịch sử, từ đó có những phát hiện mới làm giàu tri thức cho nhân loại.

3. Kết nối tri thức, bài học lịch sử vào cuộc sống

- Lịch sử cung cấp cho con người những kinh nghiệm quý báu của người xưa trong cuộc sống, trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.
- Lịch sử cho biết về những giá trị truyền thống và văn hóa mỗi quốc gia, dân tộc.
- Bảo tàng là nơi lưu giữ tập trung nhất các nguồn sử liệu của hiện thực lịch sử

CHƯƠNG II - Bài 2: VAI TRÒ CỦA SỬ HỌC.

I. Sử học với công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa, di sản thiên nhiên.

1. Mối quan hệ giữa Sử học với công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa, di sản thiên nhiên.

- Di sản văn hóa là những sản phẩm tinh thần, vật chất có giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học được lưu truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác.
- Kết quả nghiên cứu của Sử học khẳng định giá trị của các di sản văn hóa, là cơ sở bảo tồn, gìn giữ và phát huy các giá trị của các di sản đó.

2. Vai trò của công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa, di sản thiên nhiên.

- Công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản góp phần quan trọng nhất trong việc hạn chế cũng như khắc phục có hiệu quả những tác động tiêu cực của điều kiện tự nhiên, của con người, góp phần kéo dài tuổi thọ của di sản vì sự phát triển bền vững
- Đối với loại hình di sản văn hóa phi vật thể loại tài sản dễ bị tổn thương nhất, nhờ công tác bảo tồn di sản thông qua những giải pháp khác nhau mà di sản được tái tạo, gìn giữ và trao truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác

II. Sử học với sự phát triển du lịch

1. Vai trò của lịch sử và văn hóa đối với sự phát triển du lịch

- Các di tích lịch sử - văn hóa là tài nguyên du lịch có sức hấp dẫn to lớn, là động lực thu hút ngày càng nhiều du khách trong nước và quốc tế.

- Du lịch khai thác các di sản văn hóa, lịch sử, giúp con người hưởng thụ giá trị của di sản thiên nhiên và di sản văn hóa.

2. Vai trò của du lịch đối với việc bảo tồn di tích lịch sử và di sản văn hoá

- Du lịch chính là nguồn động lực thúc đẩy sự tăng cường bảo tồn và phát huy những giá trị di tích lịch sử-văn hóa của địa phương, dân tộc.

- Du lịch văn hóa phát triển vừa tạo ra việc làm, thu nhập cho người lao động, vừa tạo nguồn lực kinh tế để bảo tồn và phát huy giá trị các di sản.

CHƯƠNG III: MỘT SỐ NỀN VĂN MINH THẾ GIỚI

THỜI KÌ CỔ - TRUNG ĐẠI

Bài 3. KHÁI NIỆM VĂN MINH

I. Khái niệm văn minh.

1. Khái niệm văn minh:

- Văn hoá: là toàn bộ những giá trị vật chất và tinh thần mà con người sáng tạo ra từ khi xuất hiện cho đến nay.

- Văn minh: là toàn bộ những giá trị vật chất và tinh thần mà con người sáng tạo ra trong giai đoạn phát triển cao của xã hội.

- Khi loài người xuất hiện và biết chế tạo công cụ lao động bằng đá, họ đã sáng tạo ra văn hoá. Đến thời đại đồ kim khí, Nhà nước và chữ viết ra đời, nhân loại bước vào thời kì văn minh.

2. Phân biệt văn hoá, văn minh:

* **Giống nhau:** đều là những giá trị vật chất và tinh thần do con người sáng tạo ra trong tiến trình lịch sử.

*** Khác nhau**

- Văn hoá: Toàn bộ những giá trị vật chất và tinh thần mà con người sáng tạo ra từ khi xuất hiện cho đến nay.

- Văn minh: toàn bộ những giá trị vật chất và tinh thần mà con người sáng tạo ra trong giai đoạn phát triển cao của xã hội.

Bài 4: VĂN MINH AI CẬP THỜI CỔ ĐẠI

1. Những thành tựu văn minh cơ bản

Lĩnh vực	Thành tựu
-----------------	------------------

Chữ viết văn học	- Người Ai Cập cổ đại đã sáng tạo ra một trong những hệ thống chữ viết cổ nhất thế giới chữ tượng hình từ khoảng hơn 3000 năm TCN. - Văn học cổ đại khóa phong phú về thể loại.
Tín ngưỡng tôn giáo	- Người Ai Cập sùng bái đa thần. Họ thờ các vị thần tự nhiên, thần động vật và thờ linh hồn người chết.
Khoa học tự nhiên	- Văn minh Ai Cập cổ đại có những đóng góp vĩ đại cho các ngành khoa học, kỹ thuật nhân loại, đặc biệt là Toán học, Thiên văn học, Y học và kỹ thuật.
Kiến trúc điêu khắc	- Cung điện, đền thờ và Kim Tự Tháp là các loại hình kiến trúc tiêu biểu nhất của Ai Cập cổ đại.

	Nguyên nhân ra đời	ý nghĩa giá trị	Giá trị ảnh hưởng ở thời hiện đại
Chữ viết và văn học	- Chữ viết: ghi chép và lưu giữ tri thức. - Văn học phản ánh hiện thực xã hội Ai Cập.	Là phát minh quan trọng đánh dấu bước ngoặt trong lịch sử loài người; là biểu hiện đầu tiên và cơ bản của nền văn minh, giúp ghi chép và lưu truyền các giá trị văn minh; là công cụ truyền đạt, tiếp thu tri thức từ thế hệ này sang thế hệ khác một cách chính xác. Tiêu chí đánh dấu con người bước vào thời đại văn minh	- Ghi chép lịch sử, từ đó thế hệ sau có thể hiểu về lịch sử thế giới cổ đại. - Là tư liệu quý giá để nghiên cứu về lịch sử văn học, thiên văn, toán học của Ai Cập cổ đại. - Giúp phát triển nhiều lĩnh vực nghiên cứu ai cập thời hiện đại
Tín ngưỡng, tôn giáo	Người Ai Cập sùng bái tự nhiên, thờ nhiều thần linh tiến vào sự tin vào sự bất tử của linh hồn.	- Ảnh hưởng nhiều lĩnh vực đặc biệt là kiến trúc, điêu khắc, tục ướp xác ...	Tác động đến các lĩnh vực nghiên cứu lịch sử, kiến trúc, điêu khắc, du lịch

Khoa học tự nhiên	<ul style="list-style-type: none"> - Thiên văn học và lịch pháp ra đời do nhu cầu sản xuất nông, nghiệp, tính thời gian mùa vụ - Toán học đo đạc ruộng đất, tính toán, xây dựng, đời sống - Chữa bệnh ướp xác 	<p>Tính được thời gian để gieo trồng thu hoạch tính toán trong sản xuất xây dựng mua bán... xây dựng được các công trình lớn: Kim tự tháp, Đóng thuyền lớn đi biển, chế tạo vũ khí ướp xác.... Để lại nhiều kinh nghiệm quý cho bước phát triển cao hơn ở thời kỳ sau.</p>	<p>Thành tựu có giá trị và ảnh hưởng đến thời hiện đại: -- Thiên văn học và lịch pháp.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kiến trúc và điêu khắc. - Y học. - Kỹ thuật ướp xác - Toán học
Kiến trúc và điêu khắc	<p>Pharaoh xây dựng để thể hiện quyền uy, tối thượng làm lăng mộ, tạc tượng.</p>	<p>- Kỳ tích lao động, tài năng, sức sáng tạo của con người “Mọi vật đều sợ thời gian nhưng thời gian phải nghiêng mình trước kim tự tháp”</p>	<p>Có giá trị cao về điện ảnh, lịch sử, kiến trúc, điêu khắc, du lịch...</p>

2. Ý nghĩa của những thành tựu văn minh cơ bản

- Là nền văn minh ra đời sớm nhất, để lại nhiều giá trị lịch sử sâu sắc
- Đánh dấu sự sáng tạo kì diệu, sức mạnh phi thường của con người trong quá trình chinh phục tự nhiên và phát triển xã hội
- Cái nôi đầu tiên của văn minh nhân loại